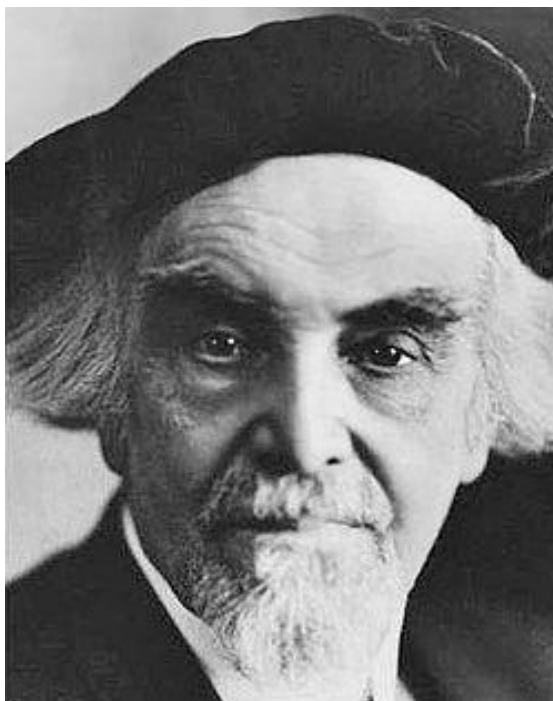

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БІЛОРУСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

***КАФЕДРА СУСПІЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН
КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ ТА ПРАВА
КАФЕДРА ІСТОРІЇ БІЛОРУСІ ТА ПОЛІТОЛОГІЇ***

“П’ЯТІ БЕРДЯЄВСЬКІ ЧИТАННЯ”

МАТЕРІАЛИ

міжнародної науково-практичної конференції

31 травня 2017 року

Біла Церква

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

- Даниленко А.С.**, д-р екон. наук, академік НААН, ректор,
Сахнюк В.В., д-р вет. наук, проректор з наукової та інноваційної діяльності;
Харьковченко Є.А., д-р філос. наук, проф., зав. кафедрою релігієзнавства
Київського національного університету імені Тараса Шевченка;
Борщовецька В.Д., канд. пед. наук, доцент, декан факультету права та
лінгвістики;
Мельник Л.М., канд. політ. наук, доцент, зав. кафедрою суспільно-
гуманітарних дисциплін;
Ярмола О.В., канд. філос. наук, доцент кафедри суспільно-гуманітарних
дисциплін;
Чернецький Є.А., канд. іст. наук. (Україна), д-р гуманітарних наук
(Польща), зав. відділом інформ.-краєзнав. роботи Білоцерківської
міської ЦБС;
Водоп'янов П.О., чл.-кор. НАН Білорусі, проф., д-р філос. наук;
Бурак П.М., канд. філос. наук, доцент, зав. кафедрою філософії та права
БДТУ;
Коваль О.В., канд. іст. наук, ст. викладач кафедри історії Білорусі та
політології БДТУ;
Сокольська М.О., зав. редакційно-видавничого відділу Білоцерківського
НАУ., відповідальний секретар.

«П'яті Бердяєвські читання»: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Біла Церква, 31 травня 2017 року. – 58 с.

Науковий збірник містить тези доповідей та повідомлень учасників міжнародної науково-практичної конференції «П'яті Бердяєвські читання», що відбулася 31 травня 2017 року в м. Білій Церкві.

© Білоцерківський національний аграрний університет
© Білоруський державний технологічний університет

антропоцентристской цели обеспечения собственного благосостояния. Раскрытие закономерностей синергии различных функций техники в процессах ее исторического развития с позиций единства современных знаний о самоорганизации и цикличности как общих свойствах бытия неживой, живой природы и общества позволит яснее представить условия и направленность устойчивого развития человечества, распознать перспективные контуры изменений ценностных ориентаций, уточнить биосферную роль человека и ноосферные тенденции социоприродных процессов, лучше предвидеть возможные риски взаимосвязи спонтанных и регулируемых механизмов самоорганизации в обществе.

УДК (091)

СЕМЕНЮК М.С., викладач основ філософських знань
ДВНЗ «Чернівецький коледж дизайну та економіки»
mukolai4uk@ukr.net

КОНЦЕПЦІЯ СВОБОДИ У ФІЛОСОФІЇ МИКОЛИ БЕРДЯЄВА

Микола Олександрович Бердяєв створив оригінальну концепцію свободи, окремі ідеї якої помітно виходять за межі традиційної релігійно-християнської філософії, оскільки дане поняття зі звичайної етичної проблеми перетворюється у космічну категорію з власним онтологічним обґрунтуванням. У вченні мислителя існує три види свободи: ірраціональна свобода, раціональна свобода та свобода, пронизана любов'ю до Бога.

Як вважає філософ Бог не може бути творцем свободи і не має влади над нею, адже вона предвічна, ірраціональна, несотворена та породжена небуттям. Творець лише випромінює світлу сторону цієї свободи, панує лише над створеним буттям, але не може відповідати за протилежну сторону, яку породило зло. «Бог-творець, – пише М. Бердяєв, – є всемогутнім над буттям, над створеним світом, але у нього немає влади над небуттям, над несотвореною свободою».

Людська ірраціональна свобода, на думку мислителя, міститься у певному понятті «ніщо», яке є первинним незбагненим принципом, що не має жодної диференціації. Створення світу і людини є вже другим актом розгортання цього принципу і якщо Бог-творець є проявом вищої, справжньої свободи, то у світі «ніщо» проявляє темну, ірраціональну свободу, що переходить у свавілля. Перемога первинної свободи призводить до розпаду реальності та повернення до початкового хаосу, бо у ній закладені як потенції нескінченного блага, так і потенції нескінченного зла. Не всі люди прагнуть бути вільними, адже це надзвичайно важко, тому більшість з

них імітує свободу, розчиняється у натовпі для того, щоб тягар моральної (особистої) відповідальності перекласти на інших.

Якщо революції у житті народів розпочинаються із ірраціональної свободи, то зазвичай завершуються необмеженою раціональною свободою, яка завдяки власній динаміці, внутрішній діалектиці призводить до переходу у свою протилежність. Друга свобода може привести до примусової праведності, до заперечення свободи духу, до тиранічної організації людського життя. Якщо перша свобода породжує анархію, в якій вона гине, то друга свобода породжує авторитарний життєвий (теократичний, соціалістичний) устрій, в якому свобода духу повністю знищується [1; 3].

Найдосконалішою свободою є та, яка використовується людиною для реалізації певних цілей, завдань, цінностей. Це стан, коли людина звільняється від механічного рабства гріха. Таке звільнення можливе лише з Божою допомогою. В Ісусі Христі відкривається третя свобода, яка поєднує у собі дві попередні. Благодать Господня є просвітленням свободи зсередини, без будь-якого насильства чи зовнішнього примусу. Свобода Сина Божого має джерело у самій собі, в Ньому самому, це є свобода абсолютної духовності, оскільки Він був не тільки Богом, але й духовною, одвічною людиною. Разом з тим кожна людина має бути вільною у ставленні до Бога, до світу і до власної природи.

Мислитель вважав свободу найважливішою цінністю, яка нерозривно пов'язана з творчістю. Бог створив Всесвіт і створив людину, тому вимагає зустрічного акту творення, щоб людина могла піднятися на один рівень із Господом. Її найвище призначення – це активне пізнання Закону Божого через пізнання космосу і розумне його перетворення в творчий акт, уподібнюючись Творцеві.

Таким чином, наскрізною темою у філософському вченні Миколи Олександровича є категорія свободи. Цікаво, що як християнський мислитель, він обстоює постулат про Бога як про першоджерело усього існуючого, але як релігійний реформатор, він прагне понад усе утвердити право людини на свободу та творчість. Людина у світі має пройти важкий шлях, 2 щоб піднести свою свободу від ірраціональної через раціональну до справжньої свободи, пронизаної любов'ю до Бога. Отже, у кінцевому рахунку його концепція свободи була однією зі спроб пристосувати християнство до змінних умов сучасності, пошуком різносторонніх поглядів на суперечності, що виникли у ХХ ст. [2; 4; 5].

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Бердяев Н. О рабстве и свободе человека [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.vehi.net/berdyaev/rabstvo/index.html/ (дата звернення 04.05.2017).

2. Бердяев Н. Самопознание [Электронный ресурс] – Режим доступа: www.krotov.info/library/02_b/berdyaev/1940_39_02.htm (дата звернення 06.05.2017).

3. Бердяев Н. Философия свободного духа [Электронный ресурс] – Режим доступа: www.vehi.net/berdyaev/fsduha/ (дата звернення 03.05.2017).

4. Бердяев Н. Философия свободы [Электронный ресурс] – Режим доступа: www.vehi.net/berdyaev/filos_svob/ (дата звернення 05.05.2017).

УДК 274(1-927)

ШУМСКІ І.І., канд. гіст. навук
Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт
szumski@rambler.ru

РОЛЯ ПРАТЭСТАНЦКАГА ФУНДАМЕНТАЛІЗМУ Ў ПАПУЛЯРЫЗАЦЫІ НЕАКАНСЕРВАТЫЎНАЙ ДАКТРЫНЫ Ў ЗША

Фарміраванне і ўкараненне ідэалогіі неакансерватызму ў масы амерыканскіх выбаршчыкаў перад прэзідэнцкімі выбарамі 1980 г. ў ЗША стала асноўнай задачай палітычнай групы рэспубліканскай партыі – “новыя правыя”. Ядро электаральнай базы “новых правых” склалі пратэстанты-евангелісты. Іх характарызуе артадаксальны кансерватызм і рэлігійны фундаменталізм.

Дадзеная грамадскі актыўная частка палітычнага істэблішмэнту, калі стала прагрэсіўнай сілай рэспубліканскай партыі ў другой палове 70-х гг. ХХ стагоддзя, пачала шырока выкарыстоўваць пратэстанцкую царкву для далучэння амерыканцаў да неакансерватыўных каштоўнасцей. 1970–1980-е гады сталі перыядам росту рэлігійнага пратэстанцкага фундаменталізму ў ЗША.

Па сутнасці, гэта была рэакцыя здаровай часткі амерыканскага грамадства на заняпад культуры, што быў выкліканы негілістычнай дактрынай сацыял-рэфармізму і папулісцкай “контркультурай”. Да культурнага заняпаду прывялі сацыяльна паразітычныя праекты дэмакратаў, у тым ліку сацыяльныя праграмы “вялікае грамадства” і “барацьба з беднасцю”. Сацыяльныя праекты ў Злучаных Штатах сфарміравалі ўстойлівую залежнасць грамадзян ад дзяржаўнай падтрымкі, знікла імкненне да асабістага развіцця і росту, да самарэалізацыі ў прафесіі, творчых падыходаў у рабоце і г. д.

Неаліберальная палітыка дэмакратычнай партыі, якая стварыла эфект “сацыяльнага паразітызму”, прывяла да разбурэння маральна-рэлігійных каштоўнасцей амерыканскага грамадства. Контркультура пагоршыла сітуацыю і стварыла праблемы ў сферы маралі, крызісу традыцыйных

і українські емігранти (1918–1939 гг.)	30
Новенченко О.Ю.	
Шлях до сакральності: паломництво на Афон	33
Плівачук К.В.	
Микола Олександрович Бердяєв - обдарована постать Київщини	36
Пасічник Н.С.	
Державно-конфесійні відносини в Україні: стан і проблеми	38
Харьковщенко Є.А.	
М. Бердяєв про софійні інтуїції Я. Беме	42
Мельник Л.М.	
Політична біографія М. Бердяєва: від ліберального марксизму до ідеалізму	43
Козлов О.В.	
Філософія культури А. Швейцера	44
Велика К.І., Лобачова С.В., Ярмола О.В.	
Штучний інтелект та проблема електронного фахового перекладу	46
Панько В.І.	
Держава справедливості Оріховського-Роксолана проти маніпуляційного олігархату Макіавеллі	49
Чернецький Є.А.	
Література і джерела з генеалогії Бердяєвих	55
Харьковщенко Ю.Є.	
Свобода совісті в філософії права М. Бердяєва	56